

**Т.Г. СОКОЛ,**  
завідувач кафедри спецтурдисциплін  
Академії праці, соціальних відносин і  
туризму,  
м. Київ

## **ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ**

Однією з найбільш перспективних ліній дидактичних і методичних досліджень в Україні має стати в найближчі роки опрацювання технологій індивідуально чи особистісно орієнтованого навчання, метою якого (на всіх етапах навчання) слід відзначити не нагромадження знань і вмінь, а постійне збагачення студентів досвідом творчості, формування механізму самоорганізації і самореалізації особистості кожного студента [1, с. 24]. Серед новітніх педагогічних технологій можна назвати технології модульного або модульно-рейтингового, проблемного, розвиваючого, комп'ютерного, імітаційного, інтенсивного навчання тощо, кожна з яких має свої особливості в методиці, організації та контролі навчання. Але більшість з них використовують активні та інтерактивні методи навчання.

Термін „інтерактив” означає „взаємодія”, він походить від англійського „interact”, де „inter” – взаємний, „act” – діяти. Слово „інтерактивний” означає „здатний до взаємодії”. Тобто, інтерактивне навчання виступає як особлива форма організації навчального процесу, при якій відбувається постійна активна взаємодія всіх учнів. Педагогічна практика показує, що інтерактивне навчання різко підвищує ефективність засвоєння матеріалу, оскільки впливає на почуття, волю учня, а не тільки на його свідомість.

Як наголошував ще у 70-х роках академік С.Батишев, основна мета пошуків нових методичних прийомів та шляхів організації процесу навчання – це максимальне залучення самих учнів у самостійну роботу із набуття нових знань. Найбільш ефективним методом набуття нових знань академік вважав проблемний метод навчання, коли шляхом пошуків, власних висновків учні знаходять засоби вирішення поставлених перед ними завдань. Дійсно, за таких методів навчання, коли знання подаються у готовому вигляді, а не набуваються шляхом активних пошуків та зусиль думки, у учнів не завжди виникають глибокі пізнавальні інтереси, що сприяють застосуванню цих знань на практиці [2, с.241].

В процесі підготовки кадрів майбутніх працівників туристичної сфери високий ступінь ефективності при вивченні спеціальних дисциплін показали такі активні методи навчання як постановка та розв'язання проблемних питань, пов'язаних з практикою туризму, моделювання виробничих ситуацій, самостійне розв'язання індивідуальних професійних завдань діяльності з подальшою розробкою пропозицій, програм і проектів.

Але сучасна професійна діяльність майбутнього фахівця сфери послуг і туризму має інтегративний характер, що зумовлює необхідність самостійного комплексного застосування професійних знань і умінь в рамках колективної діяльності та знаходить відображення у структурі спеціальних туристичних дисциплін, особливо – організаційно-управлінського та організаційно-технологічного блоків, які мають виражений інтегративний характер. Тому максимальну ефективність у досягненні професійно-освітніх цілей підготовки майбутніх менеджерів туризму забезпечують інтерактивні методи навчання.

Інтерактивне навчання - це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці). Така організація навчального процесу заснована на взаємодії всіх його учасників у процесі навчального пізнання під час колективної (кооперативної) діяльності в групі. Впровадження групової навчальної діяльності сприяє підготовці спеціалістів для подальшої роботи в команді, що особливо важливо для працівників туристичної сфери. Заняття, на яких використовуються колективні інтерактивні методи – ігрове проектування, розігрування ролей, навчальні ділові ігри, мають більшу результативність у порівнянні з традиційними. Ці методи характеризуються наявністю імітаційної моделі. Імітаційні форми та методи сприяють поглибленню знань, удосконаленню індивідуальної та колективної професійної діяльності. Вони формують позитивні сторони динамічного стереотипу майбутнього спеціаліста – уміння керувати, спілкуватися, організовувати робочий процес, забезпечують високий рівень засвоєння знань, розв'язують низку дидактичних цілей і завдань [3, с. 337].

Результати наукових досліджень свідчать, що основною формою навчально-пізнавальної діяльності щодо реалізації компетентнісно-діяльнісного підходу у підготовці фахівця туризму є проведення функціональних ділових ігор з розв'язанням комплексу проблемних ситуацій та завдань, проектною розробкою відповідних професійних рекомендацій і програм щодо майбутньої функціональної діяльності [4, с. 34].

Продуктом таких ділових ігор можуть виступати електронні презентації як мультимедійний проект у вигляді слайд-фільмів. Презентації передбачають пошук інформації, її систематизацію та оформлення, розробку графічного та звукового матеріалу, публічний on-line захист та обговорення пропозицій. Така форма роботи не тільки цікава і захоплююча для студентів, але й має великий дидактичний ефект. Презентація може використовуватись не тільки для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, але й у якості звіту про виконання індивідуальних завдань студентів. Досвід показує, що іноді групова робота концентрується на лідерах, якими є одна-дві особи в групі, інші займають позицію пасивних спостерігачів. Тому слід ретельно продумувати зміст завдань, склад груп, методику творчої роботи в групі та методику її оцінювання, комбінувати колективні форми роботи з індивідуальними творчими завданнями.

Однією з педагогічних умов модернізації професійної освіти в сфері туризму та її науково-методичного забезпечення є також використання в складі навчально-методичного забезпечення навчання комп'ютерних технологій та мультимедіа на всіх стадіях навчального процесу. За спостереженнями психологів

людина здатна запам'ятати близько 10% прочитаного, 25 – почутого, 30 – побаченого, а почутого і побаченого одночасно – 50%. Підраховано, що через 6 днів після лекції, прослуханої студентами, в їх пам'яті залишається 30% почутого, а через місяць – тільки 20%. Якщо в ході лекції викладач користується засобами активізації розумової діяльності студентів, то у їхній пам'яті може зберегтися відповідно 70 і 40% інформації. Мультимедійний супровід лекцій дає можливість запам'ятати та засвоїти значно більший масив інформації, протягом довшого часу зберегти увагу та активізувати розумову діяльність студентів.

Використання комп'ютерної техніки, відкритий доступ до великих масивів інформації, який надає сучасний інформаційний простір, мережа Інтернет, містить в собі також певні загрози. До послуг тих, що навчаються, у комп'ютерному інформаційному просторі нині пропонуються готові контрольні роботи, реферати, навчальні розробки, які часто-густо написані без посилань на джерела, без гарантій достовірності, позбавлені будь яких засад наукової сумлінності. Сліпо користуючись цими інформаційними продуктами студенти не тільки засвоюють невірну, науково не обґрунтовану інформацію, але й звільняються від необхідності здійснювати власний науковий пошук, що негативно впливає на розвиток професійного мислення майбутніх спеціалістів. За таких умов особливої ваги набуває особистісний підхід, індивідуалізація навчання, розвиток умінь самостійного розв'язання навчальних завдань, самонавчання.

Таким чином, перехід від традиційного навчання (репродуктивного) до продуктивного відбувається шляхом використання активних та інтерактивних форм, методів та видів навчання, елементів проблемності, гри, перенесення акценту з навчальної діяльності викладача на діяльність студента.

#### **Список використаних джерел:**

1. Фоменко, Н.А. Педагогіка вищої школи: методологія, стандартизація туристської освіти [Текст]: навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів / Н.А.Фоменко. – К.: Слово, 2005. – 216 с.
2. Лисак, Л.К. Використання групових технологій у формуванні комунікативних компетенцій майбутніх фахівців технічних ВНЗ [Текст] / Л.К.Лисак // Вища освіта України: Вища освіта України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору: в 5 т. – К., 2008. – Т. 5 (12), дод. 3. – С. 35 – 342.
3. Батышев, С.Я. Научная организация учебно-воспитательного процесса. Профпедагогика [Текст] / С.Я.Батышев, член-корреспондент АПН СССР. – М.: Высшая школа, 1972. – 344 с.
4. Лозовецька, В.Т. Теоретичні і практичні засади застосування компетентнісно-діяльнісного підходу у підготовці фахівця туризму [Текст] / В.Т.Лозовецька // Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи: зб. наук. пр. – К.: Тонар, 2007. – С. 28 – 35.